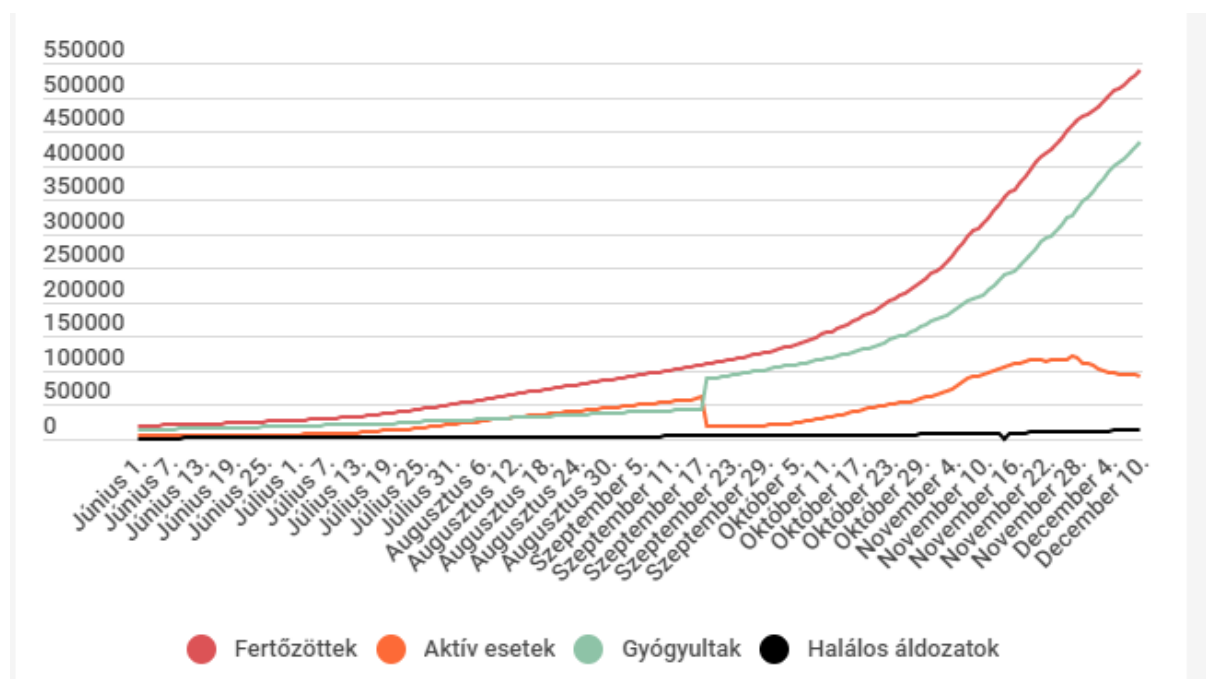

Románia

Utolsó frissítés dátuma: 2020.12. 10.

Fertőzöttség állapota

A koronavírus-járvány második hulláma talán elérte a csúcspontját, de a szakemberek továbbra is óvatos optimizmussal nyilatkoznak az új fertőzések számának kismértékű csökkenéséről. Az átlagos napi új fertőzések száma november eleji 10.000 fölről az utóbbi napokban 7.000 fölötti értékre mérséklődött és egyelőre stagnálni látszik, az elhunytak napi átlaga pedig a 150 körül mozog. A Stratégiai Kommunikációs Csoport (operatív törzs) 2020. december 10-i hivatalos adatai szerint eddig összesen közel 540 ezer fertőzést diagnosztizáltak, az elvégzett tesztek száma a 4,4 millióhoz közelít, és csaknem 435 ezer személyt nyilvánítottak gyógyultnak. A halálos áldozatok száma a 13 ezerhez közelít. 1.288 beteget az intenzív osztályon kezelnek, ami rekordnak számít. A fertőzések 25-30 %-át Bukarestben regisztrálják. A megyei közegészségügyi hatóságok a fertőzöttségi arányok függvényében rendelnek el 2 hetes időszakokra településekre vonatkozó karantént.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

Magyarország továbbra is a járvány szempontjából magas kockázati besorolású országok listáján szerepel, ami azt jelenti, hogy a beutazóknak 14 napra karanténba kell vonulniuk. A karanténkötelezettség nem vonatkozik azokra a személyekre, akik 3 napnál rövidebb időre érkeznek Romániába, és fel tudnak mutatni egy negatív koronavírustesztet, amelyet a határátlépés előtti 48 órában végeztek el. A többi beutazóra 14 napos karantén-kötelezettség vonatkozik, ami azonban a 10. napon feloldható, ha a 8. napon elvégzett tesztjük negatív. Azoknak a beutazóknak sem kell karanténba vonulniuk, akik orvosi igazolással rendelkeznek arról, hogy az utóbbi 90 napban áttestek a koronavírus-fertőzésen.

A drasztikusan romló járványhelyzetre tekintettel november 9-étől az alábbi korlátozó intézkedések lépnek hatályba:

Zárt és nyílt közterületen országosan kötelező az orrot és a száját eltakaró védőmaszk viselése minden 5 éven felüli személy számára, függetlenül az elmúlt 14 napban jegyzett új megbetegedések számától. Éjszakai kijárási korlátozás lépett életbe 23 és 5 óra között, a kivételes esetekben (pl. munkavégzés) csak kitöltött egyéni felelősségvállalási nyilatkozattal lehetséges a lakóhely elhagyása.

A benzinkutakon és a gyógyszertárakon kívül az üzletek és a különböző szolgáltató egységek csak 5 és 21 óra között tarthatnak nyitva, a házhoz szállítás azonban ezen az időintervallumon túl is megengedett.

Nem működhetnek a fedett, legalább kétoldról zárt teraszok, tilos kül- és beltéri ünnepség, társas összejövetel megszervezése, valamint bezárnak a zárt térben működő élelmiszerpiacok és vásárok. Amennyiben a tevékenység jellege ezt megengedi az állami intézményeknek és a magáncégeknek egyaránt át kell térniük a távmunkára. Ahol ez nem lehetséges, és 50 főnél többen dolgoznak, az alkalmazottakat legalább két csoportra kell osztani, és úgy kell szabályozni a munkaidőt, hogy legalább egy óra eltéréssel kezdjék el és fejezzék be a munkát. Az óvodák és iskolák országszerte online oktatásra térnek át.

A fenti korlátozások 30 napig érvényesek és a járványhelyzet alakulásától függően meghosszabbíthatók.

A járvány által leginkább érintett szektorok a HoReCa, a turizmus és a légi személyszállítás, a járványhelyzet súlyosbodása pedig egyelőre tovább nehezíti helyzetüket. Az állami tulajdonú Tarom légitársaság megkezdte az elbocsátásokat, a magántulajdonú Blue Air pedig csődegyezségi eljárást kezdeményezett adóssághelyzetének rendezése érdekében. Az EU 19,3 millió eurós állami támogatás folyósítását hagyta jóvá a Tarom számára a járványhelyzet miatt elszenvedett veszteségei kompenzálására, az efeletti esetleges támogatást a cég köteles visszafizetni. A Blue Air szintén hozzájutott az Eximbank közreműködésével folyósítandó, államilag garantált 62 millió eurós hitel első részletéhez.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

A COVID-19 fertőzés megelőzéséhez és azzal társuló betegségek, szövődmények kezeléséhez szükséges egészségügyi felszerelések, eszközök, gyógyszerek, valamint a COVID -19 kezelési protokolljában szereplő gyógyszerek exportjának átmeneti felfüggesztése, illetve uniós belüli szállításának előzetes hatósági engedélyhez kötése továbbra is fennáll. Egyéb export-, vagy importkorlátozás nincs.

Logisztika és szállítmányozás állapota

Az áru fuvarozás zavartalanul működik, a közúti tranzit a kijelölt útvonalakon bonyolódik. A teherforgalom valamennyi engedélyezett határátkelőn keresztül működik. 2020. szeptember 4-én megnyílt a két ország közötti második (Nagykerek-Bors II) autópálya-határátkelőhely, amely a magyar M4-es és a romániai A3-as autópálya összeköttetését biztosítja. Magyarországról karantén/elkülönítés nélkül lehet beutazni az országba, a határon egyszerű

eü.-i ellenőrzést (láz mérés) végeznek. Ugyanakkor a hatályos magyar rendelkezések alapján magyar állampolgár a kiutazást követően Magyarország területére korlátozás nélkül akkor léphet be, ha a Magyarországról történő kiutazás célja olyan üzleti vagy gazdasági célú tevékenység, amelynek tényét a visszautazásakor igazolni tudja. Ellenkező esetben kéthetes karantén-kötelezettség áll fenn, amely alól két, 5 napon belül, legalább 48 óra különbséggel elvégzett, negatív magyar COVID-(PCR)teszt adhat felmentést. Adott cég romániai leányvállalatához történő kiutazás – az üzleti kapcsolat megfelelő igazolása esetén – ugyancsak korlátozás nélkül lehetséges. A repülőterek és a kikötők nyitva vannak. A repülőjáratok a járványügyi szempontból biztonságosnak ítélt országokkal fokozatosan megindultak, de a járványügyi helyzet alakulása bizonytalanra teszi a menetrendeket. A Budapest és Bukarest között augusztusban elindított TAROM járatok üzemeltetését a járványhelyzetre tekintettel felfüggesztették, december folyamán nem tervezik újra indításukat. Július 1-étől elindult a nemzetközi vonatforgalom.

Gazdasági kilátások

December 6-án Romániában parlamenti választást tartottak, december 7-én a kormányfő benyújtotta lemondását. Az új parlament felállása, illetve az új, nagy valószínűséggel liberális vezetésű koalíciós kormány hivatalba lépése december 20. utáni időszakban várható.

A kormány a november végén végrehajtott harmadik költségvetési kiigazításkor a korábbi hivatalos becslésekhez képest az idei évre nagyobb, 4,2 %-os GDP csökkenéssel számol és az államháztartási hiányt is magasabb értékre, 9,1 %-ra tervezi, az államadósság pedig 35 %-ról akár 45 %-ra is emelkedhet. A külkereskedelmi forgalomban a román exportnak az importhoz képest nagyobb mértékű, több mint 10 %-os visszaesésével lehet számolni, emiatt az egyébként is tekintélyes mérleghiány folyamatos növekedése tapasztalható a kisebb volumenű összeforgalom mellett is. A fizetési mérleg GDP arányos mutatója javulhat, az infláció az év végén 3 % körül alakulhat. A lej viszonylag stabil maradt az év elejéhez viszonyítva, kevesebb, mint 1,5 %-ot gyengült az euróhoz képest. A recesszió a II. negyedévben érte el mélypontját és a III. negyedévtől kezdődően a gazdaság fokozatosan lendületbe jön, amelynek eredményeként jövőre már 3-4 % közötti GDP növekedés várható, vagyis a gazdaság „V” alakú pályán jöhet ismét lendületbe, bár ennek üteme egyelőre a járványhelyzet romlására is tekintettel bizonytalan. Az elemzők és a nemzetközi előrejelzések átlagosan 5 %-ot meghaladó visszaesést várnak, de a jövő évi fellendülés lehetősége ezekben a prognózisokban is megjelenik. Az első háromnegyed év alatt az első becslés alapján a gazdaság teljesítménye 5,1 %-kal esett vissza, míg október végén az államháztartás 7 %-os hiánnyal zárt. A munkanélküliségi ráta októberben 5,3 %-ot ért el, ami több mint 477 ezer álláskeresőt jelent. A beruházások megvalósítására vonatkozó döntéseket a bizonytalanság és a kivárás jellemzi.

Az építőipar az augusztus végi adatok szerint jól teljesített, közel 20 %-kal javult a teljesítménye az előző év azonos időszakához képest, különösen a (közúti) infrastrukturális beruházásoknak köszönhetően. Az önerővel megvalósuló felújítási munkálatok is folyamatosak, és a barkácsáruházak online értékesítése is jelentősen megnőtt. Ennek köszönhetően az építőiparban látunk lehetőséget a magyarországi cégek romániai piacra lépésében.

Az autóipari szektor termelése a szükséges védőintézkedések megszervezésével szeptembertől kezdett normalizálódni és ez a tendencia fennmaradt. A Dacia esetében minden bizonnyal érvényesülni fog a már a válság előtt is jelentkezett külpiaci keresletcsökkenés, a Fordnál viszont van esély arra, hogy még a járványidőszak előtt bevezetett új modelleknek köszönhetően a termelés meghaladja a válság előtti szintet. Hasonló tendenciák érvényesülnek az alkatrész- és részegység gyártóknál is. Az ágazat teljesítményének alakulása a román gazdaság egésze, de az exportteljesítmény szempontjából különösen fontos, mivel annak több mint ¼-ét teszi ki.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

Azok a munkavállalók, akik a kényszerszabadságról visszatérő dolgozókat alkalmaznak 3 hónapon keresztül az alpbér 41,5%-át kitevő havi támogatásban (mértéke azonban nem haladhatja meg a bruttó átlagbér 41,5 %-át) részesülnek azzal a feltétellel, hogy a 3 hónapos támogatási időszak után még 6 hónapig a foglalkoztatást fenntartják. Azok a munkáltatók, akik legkésőbb 2020. december 31-ig határozatlan időre, teljes munkaidőben 50 év fölötti, vagy 16 és 29 év közötti fiatalokat foglalkoztatnak 12 hónapi időszakra havi 2.500 lej (~520 euró) összeget kapnak. Feltétel, hogy a munkaszerződés megszűnése a szükség-, illetve veszélyhelyzet ideje alatt és nem a munkavállaló hibájából történt, illetve a 12 hónapos időszakot követően még 6 hónapig alkalmazásban marad. A kényszerszabadság költségvetési támogatása a hatósági korlátozások által továbbra is érintett területeken fennmarad a korlátozások megszűnéséig, de legkésőbb 2020. december 31-ig. A COVID-19 járványban érintett magánszemélyek és vállalkozások a bankoknál igényelhetik hiteltörlesztésük legfeljebb kilenc hónapra, de legkésőbb 2020. december 31-ig történő felfüggesztését. Kedvezményes beruházási és forgótőke-hitelprogram a kkv-k részére 15 milliárd eurós (3,1 milliárd euró) garanciaplafonnal, az EU által jóváhagyott állami támogatásként, amelynek keretét augusztus elején 20 milliárd euróra emelték. A nyereségadóból 10 %-os kedvezmény, amennyiben azt a cégek az év hátralévő részében az esedékes határidőre befizetik. Gyorsított, utólagos ellenőrzéssel végrehajtott áfavisszatérítés. A kormány július végén arról döntött, hogy azon cégek esetében, ahol a koronavírus megjelenése miatt kényszerülnek teljes egészében vagy részlegesen felfüggeszteni a tevékenységet a munkavállalók a kényszerszabadság idejére bruttó fizetésük 75%-ának megfelelő állami segélyben részesülnek, de az összeg nem lehet nagyobb, mint a bruttó átlagbér 75%-a. Az intézkedés 2020. december 31-éig hatályos. A koronavírus-járvány miatt időben ki nem egyenlített számlák következtében likviditási problémákkal szembesülő cégek (kkv-k) megsegítésére a kormány ún. IMM Factor programot dolgozott ki. Ennek megfelelően a lejárt fizetési határidejű számlákkal a cégek bankhoz fordulhatnak faktorálásért, amelynek keretében az esedékes összeg max. 80 %-a kerülhet kifizetésre, amely összeg 50 %-áért az állam garanciát vállal. Szeptember elején hozott intézkedés alapján a HoReCa ágazatban működő kkv-k számára 100 %-os de minimis, vissza nem térítendő támogatást nyújtanak saját használatra történő villamos áram termeléshez napelemek, illetve elektromos autók töltésére alkalmas töltőoszlopok telepítésére kb. 100 millió euró/év keretösszegű program keretében. A HoReCa cégek az év végéig mentesülnek a speciális ágazati adók megfizetése alól. A kormány fontolgatja, hogy bizonyos, eredetileg az év végéig hatályos válságkezelő intézkedések meghosszabbítását. (pl. a hiteltörlesztések halasztása). Elindultak az uniós források felhasználásával nyújtandó, vissza nem térítendő pályázatok a kkv szektor

számára. Ennek keretében a koronavírus járvány miatt veszteséget elszenvedő vállalkozások 5 ezer euró árbevétel alatt 2000 eurós ún. mikrohitelt igényelhetnek, illetve az árbevétel nagysága függvényében 2-150 ezer euró közötti forgóeszköz-támogatásra pályázhatnak.

A jegybank 2020. augusztus 6-tól további 0,25 százalékponttal – történelmi mélypontra – 1,5 %-ra csökkentette az alapkamatot. A fő cél továbbra is az állam megnövekvő kiadásai és a reálgazdaság finanszírozásához szükséges likviditás, valamint a lej-árfolyam viszonylagos stabilitásának biztosítása. Ennek érdekében repoügyletek keretében, illetve a másodlagos piacon folytatják az állampapírok vásárlását, a bankok kötelező tartalékképzésére vonatkozó könnyített előírások érvényben maradnak. A hitelkamatok mérséklése érdekében szűkítette a bankközi hitelügyletekre vonatkozó egynapos szimmetrikus kamatfolyosót.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

A romániai vírusjárvány elhúzódása, illetve jelenleg romló tendenciája miatt egyelőre nehéz megbecsülni, hogy a leginkább érintett szektorokban milyen mértékű lesz a fellendülés, illetve a várakozásokhoz képest a tényleges veszteség. A kormány a beruházások – főként a közlekedési infrastruktúra területén – folytatását, sőt felgyorsítását helyezte a válságkezelés középpontjába, illetve általánosságban arra törekszik, hogy az importfüggőséget csökkentse a hazai gyártókapacitások bővítésével, illetve kiépítésével, ami a beruházások támogatásában konkrétan is megjelenik majd. A kormány július 1-én ismertette 10 évre szóló, igen ambiciózus, átfogó beruházási és gazdaságfellendítési tervét, amelynek megvalósíthatósága nagymértékben függ a jövőben rendelkezésre álló és egyelőre részben bizonytalan forrásoktól, illetve a belpolitikai helyzet alakulásától.

Az előrejelzések és az eddigi tényadatok szerint az aszály és a járvány együttes hatására a román mezőgazdaság gyengébb évet zár, ami a mezőgazdasági és élelmiszeripari vonalon többlet keresletet, illetve beruházási igényeket támaszthat.

Az egészségügyi ellátás színvonalának fejlesztésére vonatkozó határozott kormányzati szándék hosszabb távon is teremthet üzleti lehetőségeket az egészségipar számára.

Az IT területén az iparban és a mezőgazdaságban alkalmazható hatékonyságjavító alkalmazások, megoldások értékesítése.